Roll No. ....

Total No. of Pages : 4

Total No. of Questions : 8

उत्तरमध्यमा प्रथमखण्ड

विषय कोड : 705

शुक्लयजुर्वेदः

पञ्चम्-प्रश्नपत्रम्

समय : 3 घण्टे | पूर्णांक : 100

खण्ड-अ

(वस्तुनिष्ठ प्रश्नाः)

निर्देशः – **सर्वे** प्रश्नाः समाधेयाः।

1. अधोङ्कितानां समीचीनमुत्तरं चिनुतः – 5×2=10

   (*i*) यजुर्वेदः कतिविधः ?

   (अ) द्विविधः (ब) त्रिविधः

   (स) चतुर्विधः (द) पञ्चविधः

   (*ii*) "ऊर्क् च मे सूनृता" एष मन्त्रः कस्मिन्नध्याये अस्ति ?

   (अ) 18 (ब) 19

   (स) 20 (द) 21

   (*iii*) विंशाध्याये मन्त्राः सन्ति –

   (अ) 61 (ब) 77

   (स) 90 (द) 95

140

(*iv*) उष्णिक् छन्दसि कियन्तो वर्णाः भवन्ति ?

(अ) 24 (ब) 28

(स) 32 (द) 36

(*v*) "छन्दः सूत्रम्" इति वेदाङ्गग्रन्थस्य प्रणेता विद्यते –

(अ) कात्यायनः (ब) पतञ्जलिः

(स) पाणिनिः (द) पिङ्गलः

2. रिक्तस्थानं पूरयत – 5×2=10

(*i*) सत्यं च मे .... जगच्च मे।

(*ii*) व्रतेन दीक्षा .... दक्षिणाम्।

(*iii*) निषसाद .... पस्त्यास्वा।

(*iv*) आसुरी .... पञ्चदशाक्षरा।

(*v*) बृहती .... गायत्राः।

3. सत्यम्/असत्यम् वा लिखतु – 5×2=10

(*i*) "वाजश्चमे प्रसवश्चमे" अष्टादशाध्यायस्य प्रथमः मन्त्रः अस्ति।

(*ii*) शुक्लयजुर्वेदे पञ्चाशत् अध्यायाः सन्ति ?

(*iii*) मन्त्रब्राह्मणयोर्वेद नामधेयम् ?

(*iv*) प्राजापत्या गायत्री दशाक्षरा भवति ?

(*v*) "इत्यादिपूरणः" पिङ्गलछन्दसूत्रस्य प्रथमाध्याये अस्ति ?

4. एकपदेन उत्तरत – 5×2=10

(*i*) एकविंशाध्याये मन्त्राणां संख्या का ?

(*ii*) शुक्ल-कृष्णौ कस्य वेदस्य भागौः ?

(*iii*) "ईशोपनिषद्" कस्य वेदस्यान्तिमाध्यायः ?

151

(*iv*) वेदाङ्गत्वेन निरुक्तं किमुच्यते ?

(*v*) गायत्री छन्दसि कियन्तो वर्णाः भवन्ति ?

5. युग्ममेलनं कुरुत – 5×2=10

मन्त्राः/सूत्राणि		अध्यायाः
(*i*) पयः पृथिव्यां पय	–	एकोनविंशाध्याये
(*ii*) वायोः पूतः पवित्रेण	–	द्वितीयाध्याये
(*iii*) पावकानः सरस्वती	–	अष्टादशाध्याये
(*iv*) जगत्या आदित्याः	–	विंशाध्याये
(*v*) प्राग्यजुषाभार्ष्य इति	–	तृतीयाध्याये

खण्ड-ब

(लघूत्तरीयाः प्रश्नाः)

6. अधोङ्किंतेषु प्रश्नाः समाधेयाः – 4×5=20

(*i*) "एकाचमे तिस्त्रश्चमे" एतस्याग्रिमो मन्त्रो लेख्यः।

(*ii*) एकोनविंशाध्यायस्य प्रथमो मन्त्रः लेख्यः।

(*iii*) एकविंशाध्यायस्य अन्तिमं मन्त्रं सस्वरं लिखत।

(*iv*) "उद्वयं तमसस्परि" इति मन्त्रं सस्वरं लिखत।

अथवा

(*i*) यद्दत्तं यत्परादानम् ....

(*ii*) षष्ठवाट् च मे पष्ठौही ....

(*iii*) पुनन्तु मा देवजनाः ....

(*iv*) इमम्मे वरुणश्रुधी ....

– प्रतीकोक्तेषु मन्त्राः सस्वराः लेखनीयाः।

142

खण्ड-स

(दीर्घोत्तरीयाः प्रश्नाः)

7. अधोनिर्दिष्ट मन्त्रप्रतीकेषु **त्रयः** मन्त्राः सस्वराः पूरणीयाः – 15

(*i*) अश्माचमेमृत्तिका ....

(*ii*) स्वर्णधर्मः स्वाहा ....

(*iii*) उद्बुध्यस्वाग्ने प्रति ....

(*iv*) पितृभ्यः स्वधायिभ्यः ....

(*v*) अन्नात्परिस्त्रुतोरसम् ....

अथवा

एकविंशाध्यायस्य प्रथमतः **त्रीन्** मन्त्रान् लिखत।

8. अधस्तनेषु सूत्राणां व्याख्या कार्या – 15

(*i*) दैव्येकम्

(*ii*) यजुषां षट्

(*iii*) गायत्र्या वसवः

(*iv*) विपरीता प्रतिष्ठा

(*v*) जगती षड्भिः

अथवा

गायत्री, अनुष्टुप्, त्रिष्टुप् छन्दानां लक्षणोदाहरणाभ्यां लिखत।

143